

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen
Byens Anvendelse

NOTAT

**Hvidbog af 1. offentlighedsfase i VVM for opfyldninger
og kanaler på Enghave Brygge**

juni 2014

23-05-2014

Sagsnr.
2014-0056625

Dokumentnr.
2014-0056625-16

Sagsbehandler
Thomas Frederik K
Iversen

Vand og VVM

**Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S**

**Mobil
5185 7108**

**E-mail
CJC@tmf.kk.dk**

**EAN nummer
5798009493149**

Kapitel 1. Indledning og læsevejledning

Københavns Kommune har den 21. februar 2014 udsendt idéoplæg i forbindelse VVM for opfyldninger til nye boligøer og udgravning til kanaler som led i byudviklingen på Enghave Brygge.

I perioden 21. februar 2014 til 15. marts 2014 har offentligheden haft mulighed for at komme med idéer og bemærkninger til indhold af den kommende VVM-redegørelse.

Der kommet 15 høringssvar til idéoplægget heraf fra én myndighed, fra 11 foreninger, organisationer og lignende samt fra 3 privatpersoner. Høringssvarene kan læses i deres fulde længde på hjemmesiden på www.blivhoert.kk.dk.

Denne hvidbog forholder sig til høringssvarene og hvilke miljøforhold, der skal belyses i en VVM redegørelse. Hvidbogen indeholder en oversigt over de modtagne høringssvar, et resumé af høringssvarene og Københavns Kommunes vurdering af de bemærkninger, der er modtaget i høringsperioden ud fra en tematisk gennemgang af miljøparametrene. Københavns Kommune har i den forbindelse vurderet, hvilke miljøforhold fra offentlighedsfasen, der vil være relevante at belyse i VVM-redegørelsen.

Den videre proces

Trafikstyrelsen (indtil medio marts 2014 Kystdirektoratet) er myndighed for den del af projektet som foregår på søterritoriet, men der bliver udarbejdet en fælles VVM-redegørelse. VVM-redegørelsen vil belyse de miljøparametre, som kystdirektoratet og Københavns Kommune har peget på i forbindelse med screeningsafgørelsen om VVM-pligt. Desuden inddrages i et relevant omfang, de miljøforhold, som har været fremdraget af offentligheden i forbindelse med høring af idéoplægget.

VVM-redegørelsen bliver udarbejdet af bygherre i samarbejde med VVM-myndighederne. Københavns Kommune er myndighed vedr. anlæg på land og Trafikstyrelsen er myndighed af anlæg på søterritoriet.

Kapitel 2. Oversigt af indkomne hørings svar

Der er kommet hørings svar fra:

- Københavns Museum
- Foreningen Skribbroen
- Poul Skovgård
- Energinet.dk
- Friluftsrådet m.fl.
- Jesper Hovby Gotved
- Amager Vest Lokaludvalg
- Energinet GAS
- Dansk forening for Rosport
- Islands Brygge Lokalråd
- Københavns Roklub
- Vesterbro Lokaludvalg
- Bådelaug Havnestad
- Nils Grøngaard
- Amager Ro og Kajakklub

Kapitel 3. Resumé af de indkomne hørings svar

Myndigheder

Københavns Museum

Københavns Museum har genfremsendt museets bemærkninger til lokalplanforslaget. Museet ser det som værdifuldt at fastholde miljøer, elementer og spor fra tidligere tiders udformning af området, og museet finder det positivt, at sådanne kulturmiljøer og bygninger bevares og indarbejdes i det kommende byrum. Museet peger på, at den påtænkte opfyldning kan siges at fortsætte den omformning af grænsen mellem by og vand, der har været et gennemgående træk ved udviklingen i området, men peger også på, at det vil blive vanskeligere at aflæse områdets tidligere betydning. Derfor foreslår museet, at en række infrastrukturelementer ved værket bør søges bevar et. Endelig peger museet på, at forslaget vil skabe fri adgang til denne del af havnen. Der kan findes fund fra stenalderen og muligvis skibsvrag, og museet bemærker, at arbejderne kan standses efter museumslovens § 26 med henblik på udgravning.

Organisationer, foreninger og virksomheder

Foreningen Skibbroen

Foreningen består af 21 husbåde og ligger i Tømmergraven på en 20-årig lejekontrakt indgået med By og Havn i 2012. Bådene og miljøet omkring dem er i lokalplanen betegnet som bevaringsværdigt. Foreningen føler, at husbådmiljøet er truet af den fremtidige bebyggelse, som foreningen mener vil medføre store skyggegener og problemer med vindforhold. Det angives, at der vil ske en kraftig reduktion af sollys i 4-5 måneder i vinterhalvåret. Foreningen forventer, at de nærmeste nye etagebygninger vil påvirke forholdene i Tømmergraven. Foreningen mener, det vil blive nødvendigt at etablere en ny sejlrende, da opfyldningen ved indsejlingen til Tømmergraven vanskeliggør brugen af den nuværende sejlrende. Husbådene skal ind i mellem bugseres til lovpligtige værftsbesøg, og foreningen kræver, at der etableres et mindst 15 m bredt sejløb med en dybde på 4 meter ud til hovedløbet. Foreningen finder den planlagte bebyggelse ødelæggende for Københavns Roklubs placering og er bekymret for at kvaliteten af området vil forsvinde med det nye byggeri. Foreningen er tilfreds med, at der laves en VVM-redegørelse, så miljøforholdene kan blive belyst.

Energinet.dk

Energinet.dk bemærker at realisering af lokalplanen vil få betydning for to 132 kV-elkabler, som forbinder Amagerværket og Amager Kabelstation med H.C. Ørstedsværket. Jordkabler er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2 og Energinet.dk spørger til, om en eventuel omlægning skal vurderes i forbindelse med den igangværende VVM-proces. Hvis kablerne ønskes omlagt ønskes Energinet.dk hurtigst muligt at blive kontaktet.

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelaug

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelaug - herefter bare foreningerne - har en lang række synspunkter på projektet og mener at der bør laves følgende undersøgelser ifm. risiko for spredning af sediment: 1.1) Kortlægning af havneslam i området, hvor der påtænkes opfyldning. 1.2) Kortlægning af forurening af jorden, hvor der udgraves til kanaler. 1.3) Plan for at undgå spredning af sediment ifm. anlægsarbejderne. 1.4) Plan for at undgå forurening af vand ved anlæg og drift af kanaler. 1.5) Plan for bortskaffelse af opgravet havneslam og forurenede jord. 1.6) Detaljeret beskrivelse af materiale der anvendes til opfyld. 1.7) Plan for monitorering af vandet i havnen under anlæg og

drift. 1.8) Monitorering af indvirkning på fiskebestanden i nationalt og internationalt farvand og på udbredelse af ålegræs og antal og arter af bunddyr.

Foreningen har følgende forslag til undersøgelser som vedrører vandmiljø og klimasikring: 2.1 og 2.2) Simulering af ændringer i vandgennemstrømningen under forskellige scenarier – her under storm og skybrud og 2.3) en detaljeret plan for at undgå øget risiko for oversvømmelser i naboområder. Foreningerne har en række forslag til, hvordan ovenstående bør gøres.

Herudover mener foreningen, at der bør laves: 3.1) en vurdering af mulig øget risiko for søulykker og muligheder for sikkerhedsforanstaltninger. 4.1) Undersøgelse af påvirkning af det kulturhistoriske havnemiljø. 4.2) Undersøgelse af husbåde og ro- og kajakkubber. 5.1) Mulighed for at etablere en havnepark på Enghave Brygge. 6.1) Undersøgelse af støj- og vibrationsgener.

Endelig har foreningen en række spørgsmål af juridisk karakter: 7.1) Er kunstige kanaler søterritorium eller byzone (foreningerne mener projektet er i strid med planloven og Fingerplanen)? 7.2 Er projektet foreneligt med proportionalitetsprincippet? Og 7.3 Hvem har erstatningsansvaret for vandskader i naboområdet som følge af projektet? Til sidst fremsætter foreningerne et alternativt forslag til byudvikling på området.

Amager Vest Lokaludvalg

Lokaludvalget undres over, at screeningens vurdering af ålegræsbestanden på den ene side beskrives som en sårbar og værdifuld biotoptype, der er vigtig for den øvrige plante- og dyrefauna, mens ålegræsset på den anden side ikke vurderes at blive påvirket nævneværdigt af projektet. Det fremgår af screeningen, at argumentet for dette er en beregning, hvoraf det fremgår, at det tildækkede areal kun udgør 0,6 % af den samlede potentielle forekomst af ålegræs i Københavns Havn.

Lokaludvalget er af den opfattelse, at beregningen bør være det i projektet tildækkede areal, der er beplantet med ålegræs, som skal sammenlignes med det samlede ålegræsbeplantede areal i Københavns Havn. Lokaludvalget ønsker, at projektets påvirkning af ålegræs belyses i VVM-redegørelsen.

Lokaludvalget opfordrer til, at VVM redegørelsen forholder sig til risikoen for spredning af kviksølv der ligger i havnen, herunder konsekvenser for fisk, planteliv og mennesker. Lokaludvalget ønsker desuden, at projektets påvirkning af vandkvaliteten undersøges, blandt andet i forbindelse med gravearbejde. Lokaludvalget opfordrer til, at arbejdet forsøges udført uden for

den del af året, hvor havnebadene er åbne, idet havnens rekreative værdi ellers forringes.

Energinet GAS

Energinet GAS oplyser, at der i projektområdet findes en gasledning, der er sikret ved servitut. Indenfor en sikkerhedszone på 2 gange 20 meter af gasledningen kan der ikke tillades spunsning eller andet anlægsarbejde. Energinet GAS oplyser, at en omlægning af gasledningen er VVM-pligtig samt at der endnu ikke er indgået en endelig aftale om omlægning. Energinet GAS ønsker spørgsmålet om en eventuel omlægning af gasledningen belyst i VVM-redegørelsen.

Dansk Forening for Rosport

Dansk Forening for Rosport er bekymret for, at yderligere opfyldning i havnen vil begrænse mulighederne for at dyrke rosport i Sydhavnen og andre dele af Københavns havn. Rosporten finder det relevant, at de attraktive vandflader vurderes i relation til rekreativ udfoldelse under sunde, sikre og miljømæssigt forsvarlige forhold. Lokalplanens indretning giver muligheder for at foretage en vurdering af virkningerne på havnens vandflader og hvordan planen kan sameksistere med de rekreative interessenter.

Dansk Forening for Rosport oplyser, at den erhvervsmæssige trafik stort set er ophørt i Københavns Havn, men at den stærkt voksende rekreative trafik fra turistbåde, havnebusser, motorbåde, joller, kajaker og robåde ofte skaber farlige situationer de steder, hvor havneløbet i dag er væsentligt indsnævret ved opfyldninger og tekniske anlæg. Dansk Forening for Rosport ønsker, at VVM-redegørelsen belyser, hvorvidt Københavns Sydhavn smalle delstrækninger samt de nye bolignære kanaler vil få en størrelse der muliggør at roporten kan passere og dermed anvende disse rekreativt. Dansk Forening for Rosport opfordrer til, at VVM-redegørelsen forholder sig til refleksbølger, vandgennemstrømning, vindforhold, intensiveret brug af havnen til rekreativ anvendelse samt til jordforurening og frigivelse af problematisk materiale til det maritime miljø.

Islands Brygges Lokalråd

Islands Brygges Lokalråd finder det glædeligt, at Enghave Bryggeprojektet ikke længere vender ryggen til havnen, men ønsker alligevel at gøre indsigelse mod projektet af samme principielle grund som lokalrådets protest mod Bølgen for an Kalvebod Brygge. Lokalrådet mener principielt, at når man har en havn, skal den ikke fyldes op. Lokalrådet mener, at vandspejlet er attraktivt og derfor bør bevares i så høj grad som muligt. Enghave

Brygge vil med sine 11 kunstige øer ud i kanalen være indgribende på havnen. Lokalrådet er desuden bekymret for, at anlægsarbejder vil ruske op i den forurenede havnebund. Lokalrådet Islands Brygge er bekymret for at de fredelige roere og små både i Sydhavnen kan komme til at konkurrere med motorbåde, særligt på de indsnævrrede kanalstrækninger. Lokalrådet har forståelse for, at tilgangen af nye Københavnerer skaber behov for boliger. At boliger langs vandet er fint, hvor der er plads. Byudviklingen skal ske med respekt for historie og miljø. Når tingene er gjort, kan de ikke ændres.

Københavns Roklub

Københavns Roklub ønsker, at en redegørelse som tidligere er fremsendt til Kystdirektoratet, inddrages i overvejelserne. Klubben forventer mere ureguleret motorbådstrafik i området og mener en beregning af trafiksikkerheden bør indgå i VVM-redegørelsen. Klubben mener også, at de forureningsmæssige forhold som følge af bundslammets miljøgifte bør indgå samt risikovurderinger ift. sikkerhed og oversvømmelse. Klubben peger på, at vandarealet kan blive yderligere indskrænket som følge af bådparkering og ønsker at dette indgår i VVM-redegørelsen. Klubben har vedlagt klubbens tidligere fremsendte bemærkninger til lokalplanen. Heri nævnes bl.a. risiko for frigørelse af bundslamsforurening som følge af øget sejlaktivitet og øget vandgennemstrømning samt hvordan det sikres, at der ikke sker forurening fra opfyldning. Klubben spørger til, om kanalerne vi have en bredde på 18 m, som er minimum for roerne. Endelig har klubben spurgt til, hvordan vindforhold og vandstandsvariationer påvirkes.

Vesterbro Lokaludvalg

Vesterbro Lokaludvalg er utilfredse med en høringsfrist på 4 uger, da de mener den normalt er på 8 uger. Udvalget henviser til tidligere fremsendte bemærkninger til lokalplanen, som bl.a. indeholder en række bemærkninger om mulig forurening. Udvalget peger på, at omdannelsen af søterritoriet overskrider den tidligere fastsatte grænse på 6500 m² til omdannelse af byzone, og at nye kanaler ikke kan erstatte søterritorium, da disse er byzone. Udvalget mener heller ikke, at kanalerne kan erstatte tabt biotop for ålegræs ligesom gasledningens fremtidige sikkerhedszone vil betyde yderligere indgreb. Udvalget er bekymret for ringe gennemstrømning i kanalerne med algevækst og forrådnelsesprocesser til følge og for forurening med miljøgifte til vandmiljøet – herunder dioxin.

Bådelaug Havnestad, bestyrelsen

Bådelaug er bekymret for, om konstruktionen af deres yderbro kan holde til tryk fra vandet, som en indsnævring af vandarealet forventes at medføre. Desuden er bådelaug bekymret for, om der vil samle sig algevækst i Havneholmens havn som følge af gennemskylning af de nye kanaler.

Amager Ro og Kajakklub

Amager Ro og Kajakklub beder om, at roklubberne i havnen inddrages i VVM-processen, i forhold til at klarlægge den rekreative udnyttelse af vandområdet. Der ligger 4 roklubber i tilknytning til projektet, og det er klubbernes hverdagsfarvand som vil blive ændret markant, når opfyldning ud for Enghave Brygge påbegyndes.

Amager Ro og Kajakklub anmoder om, at VVM-redegørelsen kortlægger trafikken i havneløbet i sommerhalvåret, således at det vil være klart, hvilken betydning det indsnævrede havneløb vil have for den rekreative udnyttelse af vandområdet. Amager Ro og Kajakklub foreslår, at en kortlægning af trafikken sker på typen af trafikanter på vandet, trafikanternes "bevægelses-mønster" på vandet samt trafikanternes reelle hastighed.

Private

Poul Skovgaard

Poul Skovgaard mener, at de tre bevaringsværdige bygninger, H.C. Ørstedsværket, Petersen og Albecks store bindingsværksbygning og det gamle druknehus, ved gennemførelse af byggeriet vil blive delvist skjult og ligge i skygge af høje boligblokke. Poul Skovgaard sammenligner situationen med Frihavnsstationen på Østerbro. Poul Skovgaard mener, at kommunen bør købe en kile, så en akse med de tre bygninger kan bevares. Poul Skovgaard mener, at kulturarv bør indgå i VVM-redegørelsen.

Jesper Hovby Gotved

Jesper Hovby Gotved er bekymret for, at de nye kunstige boligøer inddrager vandspejl, som pt. giver lys og plads til sejlads. Han er desuden bekymret for at del af Københavns historie fortrænges, idet kapellet, bindingsværkshuset og det markante H.C. Ørstedsværk vil blive mindre synligt set fra Islands Brygge.

Nynne Christensen og Nils Grøngaard

Christensen og Grøngaard mener, at indskrænkningen af havneløbet vil få konsekvenser for naturen og den rekreative udnyttelse. Christensen og Grøngaard forudser en markant stigende færdsel på et mindre areal end i dag og at dette vil

fortrænge arter fra området – især skalleslugerarter og lille lappedykker. Fuglene kan også blive påvirket af andre vind- og strømforhold, når de raster. Christensen og Grøngaard mener, at der allerede i dag er problemer for roerne med kølvandsbølger og refleksbølger og at dette vil forværres som følge af mere færdsel på vandet. De mener ikke, at kanalerne er noget anvendeligt alternativ. Christensen og Grøngaard ønsker, at risikoen for ophobning af tang affald og sediment vurderes. En markant kanalisering af vind og strøm vurderes endvidere at få en stærkt negativ effekt på mulighederne for at ro i området, og de mener, at det bør vurderes, hvordan de negative følgevirkninger kan minimeres, f.eks. ved bølgedæmpning i begge sider af havneløbet og sænkning af hastighed for motoriseret sejlads til 4 knob som i Christianshavn Kanal. Der ønskes også forbud mod jetski.

Kapitel 4. Københavns Kommunes vurdering af hørings svar og forhold der skal belyses i VVM redegørelsen

Kultur ar v

Københavns Museum, Foreningen Skibbroen, Islands Brygge Lokalråd, Poul Skovgaard samt Jesper Hovby Gotved har bemærkninger til de historiske og kulturelle forhold i projektområdet.

Københavns Kommune har i udarbejdelsen af lokalplan nr. 494 for Enghave Brygge forholdt sig til, hvilke kultur miljøer og bygninger, der er bevaringsværdige, og dernæst i planprocessen indarbejdet disse i det kommende byrum.

Københavns Kommune deler i øvrigt Københavns Museums og de øvrige høringsvars opfattelse af, at det er værdifuldt at fastholde miljøer, elementer og spor fra tidligere tiders udformning af området. At den påtænkte opfyldning dog kan siges at fortsætte den omformning af grænsen mellem by og vand, der har været et gennemgående træk ved udviklingen i området, men kommunen er enig i, at det vil blive vanskeligere at aflæse områdets tidligere betydning.

Københavns Kommune vurderer, at Kultur ar v skal belyses i VVM redegørelsen.

Areal anvendelse og rekreative interesser

Foreningen Skibbroen, Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelaugget, Dansk forening for rosport,

Islands Brygges Lokalråd, Københavns Roklub, Jesper Hovby Gotved samt Nils Grøngaard har bemærkninger til den rekreative anvendelse af havneløb og kanaler.

Det er særligt indsnævring af havneløbet, der vækker bekymring for ro- og kajakklubberne m.fl., idet disse betragtes som "bløde trafikanter" sammenlignet med havnebusser og øvrige motoriserede både i kanalen. Københavns Kommune deler denne opfattelse og vurderer at VVM-redegørelsen skal kortlægge trafikken i havneløbet, således at det vil være klart, hvilken betydning det indsnævrede havneløb vil have for den rekreative udnyttelse af Københavns Havn. På baggrund af kortlægningen undersøges projektets påvirkning af trafiksikkerheden i havneområdet. VVM-redegørelsen vil i den anledning skulle forholde sig om der er behov for bølgedæmpning.

Københavns Roklub er bekymret for om de bolignære kanaler vil få en begrænset brede, der umuliggør roning, særligt hvis kanalerne også bliver brugt til kaj for både. Københavns Kommune vurderer, at VVM-redegørelsen skal forholde sig til de bolignære kanalers brede og udstyr samt deres mulighed for rekreative udnyttelse i forhold til ro- og kajaksporten. VVM-redegørelsen skal desuden belyse, hvordan husbåde ved tømmergraven kan komme ind og ud af havneløbet ved gennemført projekt.

Jord, havnesediment og opfyldning

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelauget, Amager Vest Lokaludvalg, Dansk forening for rosport, Islands Brygges Lokalråd, Københavns Roklub, Vesterbros Lokaludvalg, samt Nils Grøngaard har bemærkninger til jord, havnesediment og opfyldning.

Høringssvarene peger på, at projektområdets historiske anvendelse har været industriområde, hvilket har betydet at området nu er kortlagt som hhv. jordforurening på vidensniveau V1 og V2. I havneløbet er der ligeledes levn fra fortiden, idet havnesedimentet blandt andet er forurenet med tungmetaller. Mange høringssvar peger på, at en opfyldning af havneområdet samt udgravning af kanaler vil give anledning til forurening af havvandet, hvilket kan være problematisk for flora og fauna samt badevandskvaliteten.

Københavns Kommune vurderer, at VVM-redegørelsen skal belyse jordforureningen, særligt hvor der er planlagt kanaludgravning.

Endvidere vurderes det, at VVM-redegørelsen skal belyse, hvordan projektet vil håndtere opfyldning af boligøer uden i væsentlig grad at påvirke flora og fauna samt badevandskvaliteten i Københavns Havn for hhv. anlægsfase og "driftsfase". VVM-redegørelsen skal forholde sig til, hvilke materialer der anvendes til opfyld af boligøer.

Endelig skal VVM-redegørelsen forholde sig til håndtering, nyttiggørelse samt bortskaffelse af opgravet havneslam og forurenede jord.

Vand og marinbiologiske forhold

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelauget, Amager Vest Lokaludvalg, Dansk forening for rosport, Københavns Roklub, Vesterbros Lokaludvalg, Bådelaug Havnestad samt Nils Grøngaard har bemærkninger til vand og marinbiologiske forhold.

I flere af høringssvarerne udtrykkes bekymring for, at projektet pga. udbygning af boligøer samt kanaludgravninger vil kunne påvirke vandkvaliteten og dermed de marinbiologiske forhold i Københavns Havn. Dette skal ses i sammenhæng med forrige afsnit om jord, havnesediment og opfyldning. Københavns Kommune vurderer, at VVM-redegørelsen skal forholde sig til vandkvalitet og de marinbiologiske forhold dels i forhold til anlægsarbejdet og dels i forhold til påvirkning i "driftsfasen" dvs. eventuel løbende udvaskning af problematiske stoffer til havmiljøet.

Flere høringssvar er særligt bekymrede for blomsterplanter (herunder ålegræs), der betragtes som vigtige for den øvrige flora og fauna i Københavns Havn. Københavns Kommunes vurderer, at VVM-redegørelsen skal forholde sig til den nuværende status af blomsterplanter i Københavns Havn samt projektets betydning for disse. En vigtig parameter for vandkvalitet er vandudskiftning i Københavns Havn. VVM-redegørelsen skal belyse vandgennemstrømning ved modellering. Scenariet for modellen er situationen, hvor Enghave Brygge projektområde er fuldt udbygget med boligøer og kanaludgravninger.

Badevandskvalitet

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelauget, Amager Vest Lokaludvalg, Dansk forening for rosport, Københavns Roklub samt Christensen og Grøngaard har bemærkninger til badevandskvalitet.

En del indsigere bekymrer sig om badevandskvaliteten og Amager Vest Lokaludvalg opfordrer til, at anlægsarbejdet af boligøerne og kanalerne forsøges udført uden for den del af året, hvor havnebadene er åbne, idet havnens rekreative værdi ellers forringes. Københavns Kommune vurderer, at VVM-redegørelsen skal belyse om badevandskvaliteten vil blive påvirket af projektet og i den forbindelse forholde sig til løsningsforslag, der vil være hensigtsmæssig i relation til at mindske påvirkninger i anlægsfasen.

Bebyggelse, vindforhold og skygger

Foreningen Skibbroen er bekymret for, at projektets nordlige bebyggelser vil give anledning til skyggegener og vindpåvirkninger af husbådemiljøet.

København forventes at vokse med ca. 100.000 indbyggere frem mod år 2025. Lokalplanlægningen for projektområdet har forholdt sig til bebyggelsens omfang og placering. Lokalplanlægningen er i overensstemmelse med overordnet planlægning herunder fingerplan og kommuneplan, der har fokus på stationsnærhed. Stationsnærhed og dermed høj bebyggelsestæthed er centrale parametre for udviklingen af området, derfor indeholder planerne høj bebyggelse. Lokalplanen forholder sig til skygger og vindforhold.

Københavns Kommune vurderer, at VVM-redegørelsen skal forholde sig til skygger og vindforhold for de nordligt beliggende naboer.

Ledningsomlægning og sikkerhedszoner

Energinet.dk og Energinet GAS har bemærkninger til ledningsomlægninger og sikkerhedszoner.

Lokalplan nr. 494 for Enghave Brygge nævner under afsnit om ledningsforhold, at ledningsanlæg - herunder gasledning - vil skulle omlægges før byggeri i nærheden kan ske. Der er ikke handlepligt i en lokalplan, hvilket betyder at en realisering af planen ikke har en fastlagt tidshorisont. Københavns Kommune vurderer, at omlægning af gasledning og elkabler skal behandles særskilt, når de aktuelle delområdeprojekter bliver tidsmæssigt relevante. VVM-myndighed for anlæg, hvor Energinet.dk er byggherre, er Naturstyrelsen.

Klima og oversvømmelser

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelauget samt Københavns Roklub har bemærkninger til klima og oversvømmelser.

Hørings svarene omhandler en bekymring for, om indsnævring af kanalløbet samt etablering af nye bolignære kanaler vil medføre risiko for oversvømmelser af de omkringliggende naboområder ved stormflod og skybrud. Københavns Kommune vurderer, at risiko for oversvømmelser af naboområder pga. de kommende anlægsprojekter skal belyses i VVM-redegørelsen.

Støj og vibrationer

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelaug et har bemærkninger til støj og vibrationer i anlægsfasen.

Særligt etablering af boligøerne kan give anledning til støj- og vibrationer i forbindelse med spuns og pælefundering i anlægsfasen.

Københavns Kommune vurderer, at VVM-redegørelsen skal belyse støjudbredelsen i forbindelse med spuns og pælefundering.

Andet

Vesterbro lokaludvalg samt Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, Friluftsrådet København, Vesterbro Trafik- og Byrumsgruppe og Havnelaug et har nogle spørgsmål af juridisk- og planlægningsmæssig karakter.

Vesterbro Lokalforsamling spørger til om ideoplæggets høringsfrist på 4 uger er lang nok? Der er ikke et krav til den første høringsfase længde i loven og København Kommune vurderede på baggrund af offentlighedens kendskab til sagen, at frist på 3 uger var rimeligt set i forhold til materialets omfang på dette tidspunkt. Når VVM-redegørelsen foreligger, skal den offentliggøres og her sættes en lovmæssig høringsfrist på min. 8 uger.

Foreningerne spørger om, hvorvidt de kunstige kanaler er søterritorium eller byzone? Foreningerne mener projektet er i strid med planloven og Fingerplanen. Københavns Kommune har tidligere beskrevet følgende i forbindelse med lokalplanlægningen. *"I forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2009 vurderede kommunen, at opfyld og afgravning ville ligge inden for de mindre justeringer, der kan foretages af grænsen mellem by og vand i forbindelse med havneomdannelser. Opfyld og afgravninger vurderedes således at være inden for den gældende praksis for landsplanlægningen og et nyt landsplandirektiv var derfor ikke påkrævet. I forbindelse med høring af forslag til Kommuneplan 2009 fremkom staten ikke med indsigelser mod rammens formulering. Kommunen vurderer heraf, at rammen er i overensstemmelse med den overordnede planlægning. Efterfølgende er samme formulering vedtaget med*

Kommuneplan 2011". Projektet vurderes fortsat ikke at være i strid med planloven eller Fingerplanen.

Foreningerne spørger til, hvorvidt projektet er foreneligt med proportionalitetsprincippet?

Vi forstår spørgsmålet som, at byudviklingen i området bør ske uden den eksisterende havnefront ændres. Københavns Kommune vurderer, at indretningen af området med boligøer i tilstrækkelig afstand fra "miljøklasse 5 aktiviteter" er den bedste og mindst indgribende løsning for at sikre de byudviklingsmæssige interesser for Enghave Brygge, som beskrevet i Københavns Kommuneplan 2011 er nødvendige for at sikre tilstrækkelige nye attraktive boliger i København.

Københavns Kommune er i gang med planlægningen for ca. 100.000 nye indbyggere frem mod år 2025. Sydhavn er udpeget som byudviklingsområde i Københavns Kommuneplan 2011. Enghave Brygge er en del af helhedsplanen for Sydhavn, som Borgerrepræsentationen behandlede i 2002. H.C. Ørstedsværket er beliggende indenfor projektområdet. Formålet med lokalplan nr. 494 for Enghave Brygge er at give mulighed for en arealanvendelse der kan rumme 2400 boliger og 1600 arbejdspladser indenfor erhverv og serviceerhverv. Lokalplanen har fremadrettet fastlagt anvendelsen af området med H.C. Ørstedsværket, som tekniske anlæg op til miljøklasse 5 jf. håndbog om miljø og planlægning. Vejledende afstand fra miljøklasse 5 virksomhed til forureningsfølsom anvendelse er 150 meter. Erhverv og serviceerhverv beliggende tættest på H.C. Ørstedsværket vil fungere som en hensigtsmæssig adskillelse mellem miljøklasse 5 aktiviteter og boliger, altså det der i "håndbog om miljø og planlægning" kaldes afstandszoning.

Hvem har erstatningsansvaret for vandskader i naboområdet som følge af projektet?

Kommune eller bygherre kan ikke drages til ansvar for stormflodsskader med mindre der er vist ansvarspådragende adfærd. Der henvises generelt til Stormrådet ved erstatning i forbindelse med oversvømmelser pga. stormflod.

Dansk rets almindelige erstatningsbetingelser skal være opfyldt for, at der skal kunne ifalde et erstatningsansvar til enten kommune eller bygherre. For at København Kommune skal blive erstatningsansvarlig skal der være sket en fejl i lokalplanen så væsentlig, at der er tale om ansvarspådragende adfærd. Dette vurderer kommunen ikke er tilfældet, idet der i Lokalplan nr. 494 paragraf 5 stk. 5 er stillet krav om kanaler og terræn anlægges i kote +2,1 – 2,3. Hermed er der i lokalplanen sikret mod stigninger

i vandstand op til kote 2,1 for henholdsvis projektområdet og de tilstødende naboområder. VVM-redegørelsen vil på baggrund af data tilvejebragt ved udarbejdelse af en hydraulisk undersøgelse (3D modellering) vurdere, om der er mærkbar øget risiko for oversvømmelser som følge af etablering af boligøer.

Ved konstruktionsfejl eller skader i forbindelse med anlægsarbejder vil det være skadevolder (bygherre) der er erstatningsansvarlig. Københavns Kommune henviser i øvrigt til byggelovens § 12, der vil indgå i byggesagsbehandlingen, uddrag herunder: "*Ved fundering, udgravning, ændring af terrænhøjde eller anden terrænændring på en grund skal, uanset om arbejdet i øvrigt er omfattet af loven, træffes enhver foranstaltning, der er nødvendig for at sikre omliggende grunde, bygninger og ledningsanlæg af enhver art*". Bygherre skal således iagttage byggelovens bestemmelser.

Bilag 1. Oversigt af hørings svar og miljøparametre

	Kulturarv	Arealanvendelse og rekreative interesser	Jord, havnesediment og opfyldning	Vand og marinbiologiske forhold	Badevandskvalitet	Bebyggelse, vindforhold og skygger	Ledningsmægning og sikkerhedszoner	Klima og over svømmelser	Støj og vibrationer	Andet
Myndigheder										
Københavns Museum	X									
Foreninger, organisationer o.l.										
Foreningen Skibbroen	X	X				X				
Friluftsrådet København m.fl.		X	X	X	X			X	X	X
Amager Vest Lokaludvalg			X	X	X					
Dansk forening for rosport		X	X	X	X					
Islands Brygges Lokalråd	X	X	X							
Københavns Roklub		X	X	X	X			X		
Vesterbro Lokaludvalg			X	X						X
Bådelaug Havnestad				X						
Energinet .dk / Energinet GAS							X			
Amager ro- og kajakklub		X								
Private										
Poul Skovgaard	X									
Jesper Hovby Gotved	X	X								
Nynne Christensen og Nils Grøngaard		X	X	X						